ITÄ-LAPIN
KUNTAYHTYMÄ

Kestävää kehitystä | **italappi.fi**

ITÄ-LAPIN
KUNTAYHTYMÄ

Itä-Lapin elinvoimaohjelma 2025-2029

Kestävää kehitystä | **italappi.fi**

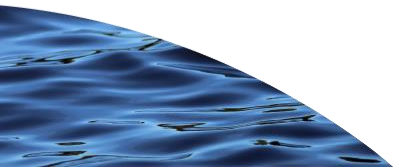

Johdanto

Itä-Lapin alueen elinvoimaisuuden kehittymiseen sisältyy useita positiivisia mahdollisuuksia, jotka liittyvät laaja-alaisesti eri elinkeinoihin, osaamiseen, työn tekemiseen ja kuntalaisten kokemaan hyvinvointiin.

Hyvinvointi on olennaisella tavalla kytköksissä elinvoimaan. Energiantuotannon ja kaivosteollisuuden aloilla on suunnitteilla isoja hankkeita Itä-Lapin alueelle. Itä-Lapissa toimivat yritykset investoivat toimintansa kehittämiseen.

Alueen matkailu kasvaa ja kehittyy erityisesti kansainvälisen turismin lisääntymisen myötä vahvasti. Samalla kasvaa myös yksityisten palveluiden kysyntä ja muu yritystoiminta.

Itä-Lapin elinvoimaohjelmaa ovat olleet laatimassa Itä-Lapin kuntayhtymän jäsenkunnat: Kemijärven kaupunki sekä Sallan, Posion, Savukosken ja Pelkosenniemen kunnat.

Elinvoimaohjelma on laadittu yhdistämään ja kokoamaan tavoitteita, jotka kuntayhtymän jäsenkunnat ovat määrittäneet strategisiksi elinvoimatekijöiksi kuntayhtymälle alueen elinvoiman kasvattamiseksi.

Johdanto

Elinvoimaohjelma sisältää määritetyt strategiset elinvoimatekijät, niiden tavoitteet ja tavoitteita konkretisoivat toimenpiteet. Elinvoimaohjelma toimii siten samanaikaisesti myös toimenpideohjelmana.

Strategisen ohjelman ja toimenpideohjelman yhdistämisellä halutaan varmistaa elinvoimaohjelman eläminen vahvasti kuntayhtymän arjessa ja ohjelman tavoitteiden säännöllinen tarkastelu toimenpiteiden päivittämisen yhteydessä.

Itä-Lapin strategiset elinvoimatekijät ovat:

- Vihreä siirtymä & bio- ja kiertotalous
- Yritystoiminta ja elinkeinojen kehittäminen
- Matkailu ja luonto
- Koulutus ja ammattitaitoinen työvoima
- Saavutettavuus

Itä-Lapin visio

Itä-Lappi on vetovoimainen, kansainvälinen, kehittyvä ja eteenpäin menevä alue, jonka toiminta perustuu tutkimustiedon ja modernin tekniikan hyödyntämiseen, sekä luonnonvarojen kestävään käyttöön sekä paikallisen kulttuurin ja historian tuntemukseen ja kunnioittamiseen.

Itä-Lappi on yllättävien mahdollisuuksien, iloisen ja rohkean luovuuden keskittymä
”keskellä ei mitään!”

jossa neljän vuodenajan mahdollisuuksien tarjoama vetovoima saa
”luonnostaan onnelliseksi”

alue tarjoaa hyvät yrittämismahdollisuudet
”kasvaa rauhassa”

kuitenkaan meillä koko ei ole itseisarvo:
”pienen suurella sydämellä”

Itä-Lappi asukkaineen on sisukas ja peräänantamaton
”silimäni terhän!”

Itä-Lapin kuntayhtymä

Itä-Lapin kuntayhtymä on vuonna 1994 perustettu Itä-Lapin kuntien vapaaehtoinen yhteistyö- ja edunvalvontaelin, joka käsittelee ja toimeenpanee ajankohtaisia Itä-Lapin kuntien yhteistyöasioita ja -hankkeita. Kuntayhtymän edeltäjänä toimi v. 1958 perustettu Koillis-Lapin kuntain keskustoimikunta.

Itä-Lapin kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Kemijärven kaupunki, Sallan, Posion, Savukosken ja Pelkosenniemen kunnat. Itä-Lappi on Euroopan harvimmin asuttua seutua. Reilun 20 000 neliökilometrin suuruinen Itä-Lappi vastaa pinta-alaltaan Slovenian valtiota, mutta asukkaita on vain 15 000. Alue on samalla Euroopan harvimmin asuttua seutua. Alueen luonto on ainutlaatuinen ja alueella on rikas ja värikäs historia. Itä-Lapin kuntayhtymään kuuluvat Kemijärvi, Salla, Posio, Savukoski ja Pelkosenniemi.

Kuntayhtymän tehtävänä on alueen kehittäminen yhteistyössä kaikkien jäsenkuntien kanssa. Tärkein tehtävä on Itä-Lapin alueen edunvalvonta ja yhteistyö sidosryhmien kanssa. Lisäksi tehtävänä on alueen yhteisen kehittämistyön organisointi, kunnallisten palveluiden yhteensovittaminen ja lähialueyhteistyö.

Itä-Lapin kuntayhtymä

Asioista keskusteleminen ja yhteisten tavoitteiden linjaaminen aluetasolla mahdollistaa tehokkaamman ja tuloksekkaamman edunvalvontatyön tekemisen. Verkostomaisen yhteistyön myötä osaaminen leviää yksittäisistä kunnista myös laajemmin kuntien kesken.

Itä-Lapin kuntayhtymän taustalla on kuntien ymmärrys siitä, että jokainen jäsenkunta on yksinään liian pieni vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin; yhdessä olemme vahvempia. Tämä näkyy etenkin hankeasioissa, joissa rahoitusta on helpompi saada ylikunnallisiin hankkeisiin.

Itä-Lapilla alueena on yksittäistä kuntaa suurempi painoarvo ja kuntayhtymällä yksittäistä kuntaa paremmat mahdollisuudet kansainväliseen ja maakuntarajat ylittävään yhteistyöhön ja edunvalvontaan.

Itä-Lapin kuntayhtymän tehtävät

Itä-Lapin kuntayhtymä koordinoi jäsenkuntien yhteistä aluekehittämistä ja vaikuttamistyötä. Kuntayhtymällä on keskeinen rooli maakunnalliseen strategiatyöhön (Lappi-sopimus, maakuntakaavoitus) liittyvässä työryhmätyöskentelyssä ja edunvalvontatyössä. Kuntayhtymä järjestää erilaisia vierailuja, tapaamisia ja seminaareja.

Kuntayhtymä vastaa kansallisista ja kansainvälisistä hankkeista ja kehittämistoimista jäsenkuntien linjausten mukaisesti ja on aluekehittäjänä mukana maakunnallisessa strategiatyössä. Itä-Lapin kuntayhtymä pyrkii vaikuttamaan edunvalvonnan toiminnallaan voimakkaasti Itä-Lapin elinvoimaisuuteen. Kuntayhtymä osallistuu eri työryhmien toimintaan, järjestää vierailuja ja tapaamisia. Kuntayhtymä antaa myös lausuntoja ja kannanottoja sekä pitää yhteyttä yhteiskunnan eri toimijoihin ja mediaan. Kuntayhtymällä on keskeinen rooli seudullisten hankkeiden hankesuunnittelussa, hallinnoinnissa ja toteutuksessa. Kuntayhtymä on mukana myös kansallisissa ja kansainvälisissä hankkeista ja kehittämistoiminnassa jäsenkuntien linjausten mukaisesti.

Tärkeimmät tapahtumat ovat vuosittain keväällä järjestettävä Itä-Lapin Hehku-tapahtuma ja syksyllä järjestettävä seutuseminaari.

Itä-Lapin kuntayhtymä pyrkii vaikuttamaan edunvalvonnan toiminnallaan voimakkaasti Itä-Lapin elinvoimaan.

Kuntayhtymän tehtävät ja sidosryhmät

Kuntayhtymän perussopimuksessa mainitut tehtävät:

1) Itä-Lapin alueen edunvalvonta ja yhteistyö sidosryhmien kanssa
2) Alueen yhteisen kehittämistyön organisointi ja kunnallisten palveluiden yhteensovittaminen
3) Lähialueyhteistyö ja kansainvälinen yhteistyö
4) Viestintä ja aluemarkkinointi
5) Elinkeinojen kehittäminen

Perussopimuksessa mainittujen tehtävät on mahdollista saavuttaa yhteistyötä ja edunvalvontaa tekemällä pitämällä yllä kuntien välistä luottamusta ja avointa keskustelukulttuuria.

Itä-Lapin kuntayhtymän tärkeimmät sidosryhmät ovat kunnat, oppilaitokset ja koulutusorganisaatiot, yritykset, kolmas sektori, valtio ja Euroopan unioni.

Elinvoimaohjelman valmistelun lähtökohdat

Itä-Lapin elinvoimaohjelma perustuu Itä-Lapin kuntien vahvuuksien ja erityispiirteiden tunnistamiseen ja hyödyntämiseen. Tämän lisäksi elinvoimaohjelmassa on pyritty tunnistamaan myös ongelmakohdat ja kehittämiskohteet.

Elinvoimaohjelmaa valmisteltaessa on hyödynnetty mm. Itä-Lapin kuntayhtymän jäsenkuntien kuntastrategiota, valmisteilla olevaa Lappisopimusta ja Tulevaisuuden koillinen ulottuvuus -visio- ja ohjelmatyötä, Lapin yrittäjyysstrategiaa ja Itä-Lapin kuntayhtymän aikaisempaa elinvoimaohjelmaa. Valmistelussa on toiminut asiantuntijana ja sparraajana elinkeinotiimi.

Elinvoimaohjelma on tarkoitettu työkaluksi, jota käytetään apuna kuntayhtymän päätöksenteossa, johtamisessa, hankkeiden suunnittelussa ja edunvalvonnassa. Elinvoimaohjelmaa päivitetään vähintään kerran valtuustokaudessa. Myös alueen kunnat, yritykset ja kolmannen sektorin toimijat voivat halutessaan hyödyntää strategiaa omassa toiminnassaan.

Megatrendit ja toimintaympäristön muutos

Globalisaation ja megatrendien myötä toimintaympäristö myös Itä-Lapissa on muutoksessa

Megatrendit: ilmastonmuutos, ekologinen kestävyyskriisi ja ympäristön saastuminen, teknologian nopea kehittyminen erityisesti tekoäly, väestön ikääntyminen ja demografiset muutokset, globalisaatio ja kansainvälistyminen, geopoliittisen ympäristön muutos, arvojen muutos ja yksilöllisyyden korostuminen vaikuttavat globaalisti.

Megatrendit muuttavat maailmaa ja niihin liittyy toisaalta uhkakuvia, mutta toisaalta myös mahdollisuuksia.

Megatrendit ja toimintaympäristön muutos

Ukrainan sodan myötä geopoliittinen asetelma on muuttunut. Aiemmin sotilaallisesti liittoumattomina pysyttäytyneet Suomi ja Ruotsi ovat nyt Naton jäseniä.

Natojäsenyys pienentää myös maariskiä ja on siten rohkaiseva signaali kansainvälisille yrityksille: Suomeen on kannattavaa ja turvallista investoida. Suomi on vakaa yhteiskunta myös sisäpoliittisesti. Suomi kuuluu huipputeknologian maihin ja maassamme on korkea koulutus- ja osaamistaso.

Itä-Lapilla on hyvät mahdollisuudet menestyä ja hyödyntää muutoksen tuomat mahdollisuudet. Erityisesti kasvavan matkailun merkitys on korostunut viime vuosina. Koronapandemian ja Ukrainan sodan seurauksena alue on saanut uusia asukkaita etätyöntekijöistä ja pakolaisista.

Kansainvälistymiskehitys ei ole kuitenkaan aina suoraviivaista: Sodan takia itäraja on kiinni ja Itä-Lapin yhteistyö venäläisten kumppanien kanssa on toistaiseksi jäissä.

Kansainvälinen yhteistyö suuntautuu tällä hetkellä aiempaa vahvemmin Ruotsiin Norjaan. Suomen rajojen sisällä lähialueyhteistyötä on vahvistettu Koillismaan suuntaan.

Läpiluotaavia toimintaperiaatteita

- Itä-Lappi ei kilpaile suurilla volyymeilla vaan yksilöllisyydellä ja aidoilla elämyksillä
- Positiivinen ja ennakkoluuloton asenne & terve kriittisyys

  Älykäs erikoistuminen, innovatiivisuus ja mahdollisuuksiin tarttuminen
- Jatkuvuus ja kestävyys: resurssien tehokkaan käytön ja kestävän kehityksen edistäminen
- Vuoropuhelu ja yhteistyö & hyvien käytänteiden omaksuminen ja jakaminen
- Avoimuus ja luottamus päätöksenteossa ja toiminnassa

Läpiluotaavia toimintaperiaatteita

- Tiedolla johtaminen ja tulevaisuuden ennakointi päätöksenteon pohjana
- Hankevalmistelussa kiinnitetään huomiota hankkeiden laatuun, jotta alueella saadaan aidosti vaikuttavia, tarveperusteisia, johdonmukaisia ja monipuolisia hankkeita
- Ketteryys ja nopeus edunvalvonnassa
- Nopea ja tehokas viestintä & markkinointi

Itä-Lapin vahvuudet

VETOVOIMA

- Neljä vuodenaikaa
- Puhdas luonto, tunturit ja vesistöt, revontulet
- Historia, tarinat ja mystiikka
- Metsäsaamelainen kulttuuri

ELINVOIMA

- Matkailu
- Luonnonvarat
- Teollisuus
- Saavutettavuus/logistiikka (varauksin)
- Kansainvälinen yhteistyö
- Natojäsenyyden tuomat uudet mahdollisuudet

PITOVOIMA

- Työpaikat
- Kattavat ja toimivat julkiset palvelut
- Turvallinen ja terve ympäristö
- Päivähoito ja varhaiskasvatus, koulut, toisen asteen koulutus
- Elävät kylät
- Harrastusmahdollisuudet

Itä-Lapin haasteet

VETOVOIMA

- Itä-Lapin tunnettavuudessa kehittämisen varaa
- Keskinäinen eripura ja kyräily: ”Kateus voittaa kiiman!”
- Kaavoitus ja tontit

ELINVOIMA

- Työvoiman kohtaanto-ongelma: yhtäaikaista työttömyyttä ja työvoimapulaa
- Pääomien puute
- Rahoituslaitosten/pankkien korkea riskiluokittelu, vaikea saada lainaa
- Kiinteistöjen matalat vakuus- ja jälleenmyyntiarvot
- Riskinottohalun ja kehittämisen puute: tyydytään helposti olemassa olevaan eikä uudisteta yritystoimintaa
- Pitkistä välimatkoista aiheutuvat logistiset ongelmat
- Vähäinen jalostusarvo: Itä-Lappi on monilla aloilla raaka-ainereservaatti
- Oppilaitosyhteistyössä parantamisen varaa
- Uusia yrityksiä syntyy liian vähän ja yrityksiä lopettaa, koska jatkajia ei löydy
- Itäraja kiinni määräämättömän ajan

PITOVOIMA

- Asuntopula, tiestön kunto ja saavutettavuus
- Palvelujen keskittyminen pois Itä-Lapista
- Kattavan laajakaistaverkoston puuttuminen rajoittaa etätyömahdollisuuksia kylistä käsin, katvealueet puhelinverkossa, vaikuttaa myös turvallisuuteen
- Demografinen kehitys: väestö vähenee ja ikääntyy, nuoret muuttavat pois työn tai koulutuksen perässä ja jäävät sille tielle

ITÄ-LAPIN
KUNTAYHTYMÄ

Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet

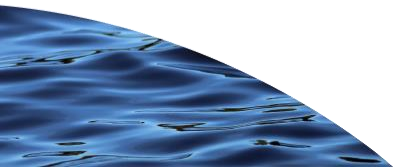

Elinvoimaohjelman kuvaus

Alueellista kehittämistä toteutetaan kuntien välisellä yhteistyöllä seudullisella, maakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla

Itä-Lapin kuntayhty-män ja kuntien välinen

Yhteistyö & kehittämistyö

- Vihreä siirtymä & bio- ja kiertotalous
- Matkailu ja luonto
- Yritystoiminta ja elinkeinojen kehittäminen
- Koulutus ja ammattitaitoinen työvoima

Saavutettavuus

Kärkihankkeet ja toimenpiteet

Elinvoimaohjelma sisältää Itä-Lapin strategiset elinvoimatekijät, tavoitteet ja toimenpiteet. Elinvoimaohjelman tehokas toimeenpano perustuu kuntayhteistyöhön kehittämistoiminnassa, edunvalvonnassa ja hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Strategisen elinvoimatekijän kuvaus: Vihreä siirtymä & bio- ja kiertotalous

Itä-Lapin kuntayhtymä edistää toiminnallaan vihreän siirtymän investointeja ja bio- ja kiertotalouden kehittymistä. Alueella on suuri tuulivoimapotentiaali.

Savukosken Soklin kaivoksen aukeaminen on ajoittumassa ensi vuosikymmenen lopulle, mutta koerikastustoiminta on alkamassa jo lähitulevaisuudessa. Alueella on rikas fosforiesiintymä ja harvinaisia maametalleja.

Myös Posiolla on potentiaalia kaivostoiminnalle. Kaukuan alueella on rikas koboltti-, nikkeli ja kupariesiintymä.

On tärkeää huolehtia siitä, että energiantuotannolla ja kaivostoiminnalla on sosiaalinen toimilupa. Toiminnassa on huomioitava kestävän kehityksen periaatteet ja paikalliset ihmiset sekä porotalous ja muut perinteiset elinkeinot ja luontoarvot.

Itä-Lappi on tärkeä luonnontuotteiden tuottaja. On tärkeää nostaa jalostusarvoa, jotta porosta, marjoista ja sienistä saadaan nykyistä parempi kate.

Huoltovarmuuden kannalta on ensiarvoisen tärkeää hyödyntää kotimaista järvikalaa aiempaa enemmän. Samalla on mahdollista parantaa myös vesistöjen tilaa.

Strateginen elinvoimatekijä:
Vihreä siirtymä & bio- ja kiertotalous

Elinvoimatekijän tavoitteet	Elinvoimatekijän toimenpiteet
Tavoitteena on edistää vihreää siirtymää ja bio- ja kiertotalouden kehittymistä alueella Alueen perinteisten elinkeinojen: poronhoidon maatalouden sekä metsästys- ja keräilykulttuurin edellytysten turvaaminen Alueelle saadaan lisättyä tuulivoiman tuotantoa Kaivostoiminnassa huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet, ympäristöllinen, taloudellinen ja sosiaalinen vastuu	Tehdään edunvalvontatyötä, jotta Itä-Lapista ja Koillismaasta muodostettaisiin yhtenäinen tuulivoiman kompensaatioalue. Valmistellaan hankkeita, jotka tukevat vihreää siirtymää ja edistävät bio- ja kiertotaloutta. Kannustetaan yrityksiä ottamaan käyttöön hiilijalanjälkilaskuri ja huomioimaan kestävyys ja vastuullisuusraportointi osana omaa toimintaansa Käydään vuoropuhelua kaivostoiminnan ja tuulivoiman tuotantoa edustavien yritysten välillä
Vaikuttavuus	**Strategisen tavoitteen mittarit**
Perinteiset luontaiselinkeinojen ja harrastusten asema turvataan. Kierrättäminen lisääntyy ja hiilijalanjälki pienenee Vihreään siirtymään & bio- ja kiertotalouteen liittyvät yritykset ja investoinnit lisääntyvät, jalostusarvo nousee	**Määrälliset** • Kehittämisohjelmien ja –hankkeiden määrä • Kirjelmät ja edunvalvontamatkat **Laadulliset** • Kestävän kehityksen periaatteiden omaksuminen toiminnan suunnittelussa

Strategisen elinvoimatekijän kuvaus: Yritystoiminta ja elinkeinojen kehittäminen

Yritystoiminta ja elinkeinojen kehittäminen ovat keskeisessä asemassa alueen kilpailukyvyn varmistamisessa.

Myönteinen vire hyödynnetään edistämällä uuden yritystoiminnan syntymistä alueelle. Lisäksi tuetaan olemassa olevien yritysten kasvua ja kehittymistä.

Paikallistasolla kunnat tarjoavat monipuolisia yrityspalveluita ja pitävät yllä toimintaympäristöä, jossa yrityksillä on hyvät mahdollisuudet harjoittaa liiketoimintaa.

Aluetasolla elinkeinotiimi tekee yhteistyötä yritystoiminnan kehittämisessä ja mahdollistamisessa.

Yritysten toiminnan kasvuun ja kehittymiseen panostetaan yhteistyöllä ja yhteisillä hankkeilla. Erityisesti osaamisen vahvistamiseen ja osaavan työvoiman saatavuuteen kiinnitetään huomiota.

Strateginen elinvoimatekijä:
Yritystoiminta ja elinkeinojen kehittäminen

Elinvoimatekijän tavoitteet	Elinvoimatekijän toimenpiteet
Itä-Lappi on alueena houkutteleva ja tarjoaa monipuolisia liiketoimintamahdollisuuksia. Suurten yritysten investointihankkeet luovat kasvualustaa uudelle liiketoiminnalle Itä-Lapissa. Ankkuriyritysten sateenvarjon alle syntyy uusia mikro- ja pienyrityksiä Alueen pito- ja vetovoima lisääntyy uusien työmahdollisuuksien johdosta.	Kuntayhtymä kehittää yhdessä jäsenkuntien kanssa yhteistyötä sidosryhmiin. Yhteistyöllä oppilaitosten ja yritysten välillä parannetaan yritysten työvoimatarpeiden ja osaavan työvoiman kohtaamista. Kunnissa tuotettujen yrityspalveluiden tuottamista kehitetään kuntayhtymän, kuntien ja sidosryhmien yhteishankkeissa. Alueen mainetta yritystoiminnalle sopivana ympäristönä vahvistetaan alueen yhteisen markkinointiviestinnän avulla.
Vaikuttavuus	**Strategisen tavoitteen mittarit**
Kehittyvä ja vahvistuva elinkeinotoiminta kasvattaa työllisyyttä, lisää ostovoimaa sekä synnyttää verotuloja alueen kunnissa. Yritystoiminnan kehittymisen vaikutukset heijastuvat koko alueen elinvoimaisuuteen mm. kehittyvinä palveluina niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla.	**Määrälliset** • Yhteiset kehittämishankkeet **Laadulliset** • Hankkeiden tavoitteiden ja tulosten täyttyminen

Strategisen elinvoimatekijän kuvaus: Matkailu ja luonto

Rakennemuutos on johtanut elinkeinorakenteen muutokseen Itä-Lapissa. Teolliset työpaikat ovat vähentyneet, mutta alueen matkailuliiketoiminta kasvaa ja kansainvälistyy voimakkaasti. Itä-Lapissa on tunnistettu erityisesti luontomatkailun tuomat mahdollisuudet.

Uusia matkailualan yrityksiä syntyy ja olemassa olevat matkailualan yritykset kehittävät ja laajentavat toimintaansa. Matkailussa on edelleen vahva kasvupotentiaali. Erityisesti tulee pyrkiä kehittämään ympärivuotista matkailua.

Alueen luonto antaa mahdollisuuden ympärivuotisen matkailun kehittämiselle. Monimuotoinen, arktinen luonto tarjoaa mahdollisuuksia paitsi lumi- ja lumettoman ajan matkailun kehittymiselle, myös aidolle 8 vuodenajan matkailun kehittymiselle.

Kehittämisohjelmat ja yritysten tarpeista lähtevät kehittämishankkeet luovat kehittymisedellytyksiä kestävän kehityksen luontomatkailulle.

Strateginen elinvoimatekijä: Matkailu ja luonto

Elinvoimatekijän tavoitteet	Elinvoimatekijän toimenpiteet
Alueen elinvoiman vahvistaminen matkailun lisääntymisen ja kehittymisen myötä Ympärivuotisen matkailun kehittäminen Kestävän ja vastuullisen matkailun edistäminen ”Luonnon palvelujen” (vesistöt, tunturit, kansallispuistot) nostaminen matkailumarkkinoinnin keskiöön	Rakennetaan ja markkinoidaan alueen matkailubrändiä Rohkaistaan kuntia ja yrityksiä kehittämään tapahtuma- ja aktiviteettitarjontaa eri vuodenajoille Kannustetaan yrityksiä ottamaan käyttöön kestävän matkailun periaatteet ja sertifikaatit
Vaikuttavuus	**Strategisen tavoitteen mittarit**
Tarjonta lisää kysyntää ja Itä-Lapin tunnettuus lisääntyy, Itä-Lappi näyttäytyy entistä houkuttelevampana matkailukohteena kotimaisille ja ulkomaisille turisteille Alueen elinvoima vahvistuu matkailun ja oheispalvelutarjonnan kehittymisen lisääntyessä, uusia, ympärivuotisia työpaikkoja syntyy	**Määrälliset** • Matkailutulo, yritysten ja työpaikkojen määrä • Turistimäärät • Markkinointinäkyvyys **Laadulliset** • Itä-Lappi brändin kirkastuminen

Strateginen elinvoimatekijä: Matkailu ja luonto

Elinvoimatekijän tavoitteet	Elinvoimatekijän toimenpiteet
Kuntayhtymä keskittyy tällä hetkellä yhteisen kesämatkailun kehittämiseen. Itä-Lapin matkailuliiketoiminta on kehitettävä ympärivuotiseksi. Kehittämisessä tulee ottaa huomioon kestävän luontomatkailun tarjoamat mahdollisuudet Yhteistyön syventäminen ja laajentaminen matkailualan yritysten ja muiden yksityisten ja julkisten toimijoiden välillä. Matkailuliiketoiminnan kehittymisellä pyritään tuomaan esiin alueen tarjoamia investointimahdollisuuksia sekä parantamaan alueen saavutettavuutta.	Alueen matkailutoimijoiden yhteistyötä tiivistetään Itä-Lapin lumettoman ajan sesonkeja markkinoidaan ja brändätään Itä-Lappia markkinoidaan matkailijoille yhteistyössä alueen kuntien kanssa
Vaikuttavuus	**Strategisen tavoitteen mittarit**
Alueen matkailuliiketoiminta kehittyy ja kasvaa, samalla myös alueen tunnettuus ja vetovoima kasvavat. Alueen yritykset ja asukkaat hyötyvät taloudellisesti lisääntyneestä matkailusta. Lisääntynyt matkailu vahvistaa alueen kulkuyhteyksien kehittymistä. Kestävällä matkailulla pystytään säilyttämään puhdas luonto ja ympäristö	**Määrälliset** • Kesämatkailijoiden määrän kehittyminen • Infrainvestoinnit **Laadulliset** • Kesämatkailun ja –tuotteiden kehittyminen

Strategisen elinvoimatekijän kuvaus: Koulutus ja ammattitaitoinen työvoima

Itä-Lapin osaaminen perustuu alueen omaan opetus- ja koulutustarjontaan ja yhteistyöhön Lapin yliopiston ja Lapin ammattikorkeakoulun kanssa. Koulutustoiminta tukee alueen elinkeinorakenteen kehittymistä ja ennakoi samalla tulevaisuuden työvoimantarvetta.

Itä-Lapissa on peruskoulutuksen lisäksi lukiopalvelut jokaisessa kunnassa Pelkosenniemeä lukuun ottamatta. Lisäksi Redu tarjoaa ammatillista koulutusta Kemijärvellä. Oppilaitosyhteistyötä tehdään myös yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa.

Osaavan työvoiman saatavuus ja toisaalta työntekijöiden osaaminen muodostavat haasteen, jonka ratkaisu vaatii monialaista ja –ammatillista yhteistyötä. Itä-Lapin kuntayhtymällä on keskeinen rooli toimia linkkinä eri tahojen kontaktoinnissa.

Hanketoiminnalla tuetaan omalta osaltaan yritystoiminnan kehittymistä sekä edistetään elinvoiman ja hyvinvoinnin kasvua alueella. Yrittäjyyskasvatus osana lasten ja nuorten esiopetuksen ja opetuksen arkea on tunnistettu tärkeäksi tulevaisuuden kasvutekijäksi, jolla on vaikutusta alueen elinvoimaan ja pitovoimaan. Myös senioriyrittäminen tunnistetaan voimavaraksi ja kehittämiskohteeksi.

Strateginen elinvoimatekijä: Koulutus ja ammattitaitoinen työvoima

Elinvoimatekijän tavoitteet	Elinvoimatekijän toimenpiteet
Turvataan toisen asteen koulutus alueella Tiivistetään yhteistyötä Redun kanssa Lisätään yhteistyötä ja vuoropuhelua alueen yritysten, oppilaitosten ja työllisyyspalveluiden välillä Kehitetään lasten ja nuorten yrittäjyyskasvatusta alueella	Säännölliset kokoukset Redun kanssa Alueelle luodaan yhteinen ammatillisen koulutuksen koulutuskalenteri Alueelle houkutellaan osaavaa ja ammattitaitoista työvoimaa Lasten ja nuorten yrittäjyyskasvatusta edistetään Senioriyrittäjyyttä kehitetään
Vaikuttavuus	**Strategisen tavoitteen mittarit**
Työllisyyden ja sen edellytysten kehittyminen parantaa alueen kuntien vetovoimaa ja taloudellista asemaa Aktiiviset ja hyvinvoivat asukkaat yhdessä menestyvien yritysten kanssa kasvattavat alueen elinvoimaisuutta Osaava työvoima houkuttelee yrityksiä investoimaan ja sijoittumaan alueelle Paremmat työllisyysmahdollisuudet houkuttelevat muuttamaan ja pysymään alueella Ostovoiman lisääntyminen ja pääomien kasvu synnyttävät positiivisen kierteen Pitkällä aikavälillä alueen pito- ja vetovoima paranevat ja väestörakenteen muutos on positiivinen	**Määrälliset** • Yrittäjäkasvatus lisääntyy kunnissa eri koulutusasteilla **Laadulliset** • Yhteistyö eri toimijoiden välillä • Yrittäjyyskasvatuksen toteutuminen osana opetusta

Strategisen elinvoimatekijän kuvaus: Saavutettavuus

Saavutettavuus on keskeinen osa huoltovarmuutta ja liittyy ihmisten, tavaroiden, palvelujen ja pääomien liikkumiseen. Saavutettavuusasiat muodostavat kokonaisuuden, jossa erilaiset logistiset ratkaisut tukevat toisiaan.

Itä-Lappiin pääsee suoraan maanteitse ja rautateitse. Tämän lisäksi Rovaniemen ja Kuusamon lentokentiltä on jatkoyhteydet Itä-Lappiin.

Kemijärven rautatieasema palvelee henkilö- ja tavaraliikennettä ja myös autojuna operoi asemalta käsin.

Sallan kansainvälinen rajanylityspaikka on toistaiseksi kiinni Ukrainan sodasta johtuen. Kansainvälisen poliittisen tilanteen kehitystä seurataan.

Laajakaistayhteydet ovat tärkeitä paikallisten yritysten ja ihmisten lisäksi myös etätyöntekijöiden työskentelyn mahdollistamisen ja sujuvuuden kannalta.

Siviililiikenteen lisäksi saavutettavuus on olennainen osa maanpuolustusta. Suomen puolustusvoimien lisäksi logistisia yhteyksiä tarvitsevat myös natoliittolaiset.

Liikenne kansainvälistyy ja lisääntyy matkailun nousun myötä. Talviolosuhteet ja toisaalta ilmastonmuutos nopeine lämpötilanvaihteluineen tuo samaan aikaan omat haasteensa liikenneinfran ylläpidolle ja tarvittavalle kalustolle.

Itä-Lapin saavutettavuus

Saavutettavuus on Itä-Lapin elinvoiman ylläpidon ja kehittymisen keskeisin taustatekijä

Riittävien liikenneyhteyksien avulla

- matkailijat pääsevät nauttimaan ainutlaatuisista elämyksistä ja erämaaluonnosta
- yritysten mahdollisuudet kasvaa ja kehittää liiketoimintaansa lisääntyvät
- paikalliset asukkaat kokevat Itä-Lapin hyvänä ja turvallisena paikkana asua, tehdä työtä ja harrastaa.
- alueelle on mahdollista saada uusia yrityksiä ja lisää etätyöntekijöitä

Itä-Lappi on vain kahden tunnin säteellä Rovaniemen ja Kuusamon kansainvälisistä lentokentistä

Koko Itä-Lappi on tunnin säteellä Kemijärven rautatieasemasta

Strateginen elinvoimatekijä: Saavutettavuus

Elinvoimatekijän tavoitteet	Elinvoimatekijän toimenpiteet
Itä-Lapin tieinfran kunnosta pidetään huolta ja valtio kanavoi tähän tarvittavat määrärahat Alueen rataverkkoa laajennetaan, jotta saadaan ratayhteys Kemijärveltä Sodankylään Kainuun ja Itä-Lapin välille Taivalkosken ja Posion kautta Kemijärvelle tarvitaan ratayhteys Alueen laajakaistaverkon kattavuutta parannetaan myös sivukylien osalta	Edunvalvonnalla pyritään vaikuttamaan Itä-Lapin tieinfraan, rautatieyhteyksiin ja –liikenteeseen sekä laajakaistaverkoston laajentamiseen
Vaikuttavuus	**Strategisen tavoitteen mittarit**
Parantunut saavutettavuus tarjoaa kasvunmahdollisuuksia yritystoiminnalle, helpottaa paikallisten ihmisten arkea ja parantaa turvallisuutta	**Määrälliset** • Uudet liikenneinfrainvestoinnit • Perusparannusinvestoinnit